

14.5.2019

Dnro TAS/372/2017

Suomen Palloliitto
PL 191
00251 Helsinki

SUOMEN PALLOLIITON MAKSAMAT OTTELUKOHTAISET MAAJOUKKUEKORVAUKSET

1. Taustaa

Olen ottanut omana aloitteenani arvioitavaksi, onko Suomen Palloliiton ottelukohtaisia maajoukkuekorvauksia koskeva käytäntö naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen (609/1986, myöhemmin tässä lausunnossa tasa-arvolaki). Suomen Palloliitto on maksanut miesten A-maajoukkueen pelaajille suurempia ottelukohtaisia maajoukkuekorvauksia kuin naisten A-maajoukkueen pelaajille.

Palloliitto maksaa A-maajoukkuepelaajille myös muita korvauksia ja bonuksia. Tässä lausunnossa keskitytään kuitenkin tarkastelemaan ottelukohtaista maajoukkuekorvausta. Se on suoraan Suomen Palloliiton ja kunkin maajoukkueen välillä sovittu korvaus. Esimerkiksi lopputurnaus- ja menestysbonukset määräytyvät prosenttiosuutena suoraan kansainväliseltä lajiliitolta Suomen Palloliitolle tulevasta korvauksesta, joten niitä ei tässä lausunnossa tarkastella.

2. Asiassa hankitut selvitykset

Asiassa on pyydetty selvitys Suomen Palloliitolta, joka on toimittanut 18.12.2017 päivätyn selvityksen sekä 7.5.2018, 21.5.2018 ja 14.9.2018 päivätyt lisäselvitykset. Olen lisäksi 1.2.2018 tavannut Palloliiton pääsihteerin. Asiassa on pyydetty selvitykset myös naisten A-maajoukkueen kapteenistolta sekä miesten A-maajoukkueen kapteenistolta.

2.1. Suomen Palloliiton selvitys 18.12.2017

Suomen Palloliiton mukaan ottelukohtaisia maajoukkuekorvauksia koskevat sopimukset solmitaan kahden vuoden välein, arvokisakarsinta kerrallaan. Naisten A-maajoukkuepelaajille maksettavista korvauksista on sovittu viimeksi lokakuussa 2017. Naisten A-maajoukkueelle alettiin tasa-arvosyistä rakentaa bonuspalkkiojärjestelmää ensimmäisen kerran vuonna 2013. Voimassa oleva sopimus on järjestyksessään kolmas.

Sopimusneuvottelut käydään Palloliiton johdon (pääsihteeri, tarvittaessa liittohallituksen ja puheenjohtajiston tuella) ja maajoukkueen pelaajien edustajien (kapteenisto) välillä. Neuvottelut päättyvät osapuolten väliseen sopimukseen, johon sitoutuminen on vapaaehtoista. Palloliitto ei pakota ketään edustamaan Suomea. Jos pelaaja suostuu edustamaan maataan, hän on kuitenkin sitoutunut sopimuksen ehtoihin.

Suomen Palloliiton selvityksen mukaan ottelukohtaisessa maajoukkuekorvauksessa kyse on pelaajien kanssa erikseen sovitusta vapaaehtoisesta kannustinpalkkiosta. Miesten A-maajoukkueen pelaajille korvauksia on maksettu vuosikymmenien ajan. Selvityksessä arvellaan, että yleisesti ottaen bonuksilla on pyritty aikoinaan lisäämään motivaatiota voittoa. Suomen Palloliitto katsoo toisaalta olevan edelleen kannustinmielessä loogista jakaa taloudellista korvausta niille, jotka tekevät konkreettisen työn taloudellisen tuloksen eteen.

Miesten A-maajoukkueen pelaajille maksettavat ottelukohtaiset korvaukset ovat vielä naisten A-maajoukkueen korvauksia suurempia, vaikka naisten A-maajoukkueen bonuksiin tehtiin merkittävä korotus syksyllä 2017 solmitussa sopimuksessa. Korvauksen suuruus riippuu kuitenkin aina tuloksesta ja menestyksestä.

Maajoukkuepelaajat eivät odota rahastavansa maaotteluilla. Maajoukkuepelaajille tärkeintä on, että olosuhteet ja tukitoiminnot (fysioterapeutit, hierojat, lääkärit jne.) hoidetaan ammattimaisesti. Naisten puolella näihin tukitoimintoihin panostetaan enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Pääsääntöisesti sekä miehet että naiset ovat olleet tyytyväisiä heille tarjottuihin olosuhteisiin ja tukitoimintoihin.

Selvityksen mukaan naisten A-maajoukkueelle maksettavan korvauksen nostaminen miesten tasolle on mahdollista. Tämä kuitenkin edellyttäisi säästöjä jostain muualta. Todennäköiset säästökohteet löytyisivät pelaajakehitystoiminnasta taikka edellä mainituista Palloliiton maajoukkue toiminnalle tarjoamista olosuhteista ja tukitoiminnoista.

Suomen Palloliiton tulot koostuvat muun muassa pelipassituotoista, UEFA:n, FIFA:n, Olympiakomitean ja opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksista, kilpailujen osallistumismaksuista, yhteistyökumppanituotoista, pääsylipputuotoista ja mediaoikeuskorvauksista.

Miesten A-maajoukkueen toiminnasta saatavilla tuotoilla kustannetaan paitsi miesten A-maajoukkueen toiminta, myös pitkälti muiden maajoukkueiden toiminta. Lisäksi näillä tuotoilla investoidaan poikien ja tyttöjen valmentajakoulutukseen ja

pelaajakehitykseen. Näin tehdään sen vuoksi, että esimerkiksi naisten A-maajoukkueen toiminta on tappiollista. Mikäli miesten maajoukkue menestyy, mediaoikeuksien arvo, pääsylipputulot sekä yhteistyökumppaneiden määrä kasvaa. Miesten A-maajoukkueen osalta tämän taloudellisen hyödyn todetaan olevan suora ja kiistaton. Miesten A-maajoukkueen toiminta on vuositasolla erityisesti mediaoikeuksien arvon ansiosta ainoana maajoukkueena taloudellisesti kannattavaa. Koska muiden maajoukkueiden toiminta on taloudellisesti tappiollista, on osoitettavissa, että miesten A-maajoukkueen ottelutapahtumat rahoittavat myös muiden maajoukkueiden toimintaa. Suomen Palloliitto toteaa tämän vuoksi olevan järkevää panostaa miesten A-maajoukkueen menestykseen.

Voimassa oleva UEFA:n kanssa tehty keskitetty mediaoikeussopimus on tehty vuoteen 2022 saakka, joten nykyinen tulotaso on taattu sinne asti. Mikäli miesten A-maajoukkueen tulokset ja mediayhtiöiden mielenkiinto heikkenee tänä aikana, heijastuu se seuraaviin mediaoikeussopimuksia koskeviin neuvotteluihin.

Naisten puolella liikkuvat rahasummat ovat selvästi pienempiä kuin miesten puolella. Naisten puolella lajikulttuuri on vielä hyvin nuorta ja kuluttajat ovat alkaneet löytää lajia vasta viime vuosina, kun toiminta on kokonaisuudessaan ammattimaistunut. Suomessa miesten Veikkausliigaseurojen keskimääräinen liikevaihto on huomattavasti suurempi kuin Naisten liigassa, jossa liikevaihto on vain noin 5-10 prosenttia miesten liigaseurojen liikevaihdosta. Naisista suurin osa ei saa lainkaan palkkaa seuraltaan, sillä liigaseuroilla ei ole siihen resursseja. Tämä tekee Suomessa pelaavien maajoukkuepelaajien arjesta erittäin haasteellisen ja siitä syystä Suomen Palloliitto on pyrkinyt tukemaan lahjakkaimpia naispelaajia esimerkiksi akatemiastipendillä. Vastaavaa stipendiä ei ole tarjolla miehille ja pojille.

Selvityksen mukaan Suomen Palloliitto uskoo naisten jalkapalloon sekä Suomessa että kansainvälisellä tasolla ja Palloliitto tekee siihen vahvoja investointeja kansallisena lajiliittona ja kansainvälisiltä kattojärjestöiltä saatavien tukien sekä erilaisten ohjelmien avulla. Pohjoismaat ovat myös yhdessä ajaneet kansainvälisten avustusten kasvua niin seurajoukkuekilpailuissa kuin maajoukkueeturnauksissa ja Palloliitto uskoo, että sitä kautta taloudellinen kuilu pienenee.

Ero naisten ja miesten välillä harrastajamäärissä ja arvostuksessa selittyy ensisijaisesti historialla. Miehet ovat pelanneet jalkapalloa jo 1800-luvulta lähtien. Naisten jalkapallo on tullut mukaan monien maiden osalta vasta 1990–2000-luvun vaihteessa. Suomeen naisten jalkapallo rantautui kansainvälisesti melko aikaisin, mutta kuitenkin vasta vuonna 1973. Palloliitto on kuitenkin toimeenpannut mittavia toimenpiteitä naisjalkapallon arvostuksen nostamiseksi. Pelkästään vuonna 2016 tyttöpelaajien määrä kasvoi yli 10 %.

Selvityksessä arvioidaan, että kuluttajat eivät ole valmiita maksamaan pääsylipuista tai mediaoikeuksista vastaavaa summaa naisten jalkapallostakin kuin miesten jalkapallostakin. Tämä kaikki vaikuttaa ja heijastuu myös naisten A-maajoukkueen kannattavuuteen. Palloliitto uskoo, että ajankohtainen keskustelu sukupuolten tasa-arvosta urheilussa lisää tiedotusvälineiden kiinnostusta naisten jalkapalloon.

Palloliiton pitkäjänteinen tasa-arvoa edistävä työ on saanut myös tunnustusta ja se on tuottanut näkyviä tuloksia niin naisjohtajien ja -valmentajien määrän ja

osaamisen lisääntymisenä kuin naisten kiinnostuksen kasvuna johtamista ja valmentamista kohtaan jalkapallon parissa.

2.2. Suomen Palloliiton lisäselvitykset

Suomen Palloliitto on 7.5.2018, 21.5.2018 ja 14.9.2018 päivätyillä lisäselvityksillä tarkentanut niitä periaatteita, joita se jatkossa noudattaa maajoukkuesopimuksissa. Palloliitto toteaa, että uudesta sopimuksesta on neuvoteltu miesten A-maajoukkueen pelaajien kanssa hyvässä hengessä ja samalla on tarkennettu niitä periaatteita, joita jatkossa on tarkoitus noudattaa Palloliiton kaikkien maajoukkueiden osalta.

Palloliiton mukaan maajoukkue-edustus on vapaaehtoisuuteen perustuva kunnia-asia, eikä maajoukkuepelaajille lähtökohtaisesti makseta palkkaa, palkkiota tai osallistumiskorvausta, vaan pelaajien työnantajat eli seurat maksavat pelaajilleen palkkaa myös siltä ajalta, kun pelaajat on vapautettu maajoukkueisiin. Kaikille pelaajille maksetaan kuitenkin päivärahat sekä mahdolliset työtappiokorvaukset. Pelaajilla on lisäksi mahdollisuus bonuksiin, jotka määräytyvät kilpailukohtaisesti riippuen kyseisen kilpailun tuottamista tuloista. Bonukset koostuvat ottelukohtaisesta korvauksesta, jota maksetaan voitosta ja tasapelistä (suuruuden riippuessa vastustajan ranking-tasosta), korvauksesta, joka maksetaan mahdollisesta lopputurnaukseen pääsystä, sekä menestysbonuksista mahdollisessa lopputurnauksessa.

Lisäksi periaatteet pitävät sisällään ”naisten jalkapallon A-maajoukkuepelaajien positiivisen erityiskohtelun”. Erityiskohtelusta todetaan, että naisten jalkapallossa liikkuu lähtökohtaisesti merkittävästi pienemmät taloudelliset korvaukset miesten jalkapalloon verrattuna. Suomen Palloliitto pyrkii takaamaan mahdollisimman monelle kotimaassa pelaavalle naisten A-maajoukkueen pelaajalle akatemia-apurahan, ja mahdollisimman monelle naisten A-maajoukkueen pelaajalle pyritään hakemaan Olympiakomitean urheilija-apuraha. Miesten A-maajoukkueen kapteenisto on myös hyväksynyt pienemmät taloudelliset ehdot ottelukohtaisista korvauksista sekä niin kutsutun solidaarisuuslisän, jonka tarkoituksena on jakaa osa miesten maajoukkuepelaajille palkintorahojen kautta mahdollisesti tuloutuvista bonuksista naisten maajoukkuepelaajille.

2.3. Naisten A-maajoukkueen selvitys 3.6.2018

Naisten A-maajoukkueen kapteeniston selvityksessä kiitetään syksyllä 2017 tehtyä korotusta naisille maksettaviin maaottelukohtaisiin korvauksiin. Eron miehille maksettaviin korvauksiin todetaan kuitenkin olevan edelleen suuri, eikä tasa-arvon toteutumisesta voi vielä puhua.

Selvityksessä korostetaan maajoukkuekorvausten taloudellista merkitystä naisille. Naispelaajien palkat ovat lähtökohtaisesti pieniä ja merkittävästi alhaisempia kuin miesten A-maajoukkueessa pelaavien miesten palkat. Juuri tämän vuoksi Palloliitto voisi tukea naispelaajien arkea maksamalla naisten A-maajoukkuepelaajille yhtä suuria ottelukohtaisia bonuksia kuin miesten A-maajoukkueen pelaajille. Selvityksessä tuodaan myös esiin olosuhteita koskevia eroavuuksia, joita edelleen

esiintyy naisten joukkueen ja miesten joukkueen välillä. Esimerkiksi olosuhteiden naisten ja miesten maajoukkueille tulisi olla samat.

Naisten A-maajoukkueen näkemyksen mukaan miesten maajoukkuepelaajat eivät tee asioita eri lailla tuodakseen Palloliittoon enemmän rahaa ja ansaitakseen samasta työstä enemmän korvauksia. Suomen Palloliiton noudattamasta käytännöstä syntyy kuva, että miespelaajat olisivat Palloliitolle arvokkaampia ja tärkeämpiä kuin naispelaajat.

Liian moni lahjakas nuori naispelaaja lopettaa uransa, koska tulevaisuuden näkymät jalkapalloilijana eivät ole taloudellisesti kovin vakaat. Tämä koskee myös tyttöjen ikäkausimaajoukkueissa pelanneita. Suomen Palloliiton toivottaisiin lähettävän selkeän viestin siitä, että tytöt ja pojat sekä naiset ja miehet ovat yhtä arvokkaita. Näin myös tyttöjen maajoukkuepelaajat sekä kymmenet tuhannet jalkapalloa harrastavat tytöt uskaltaisivat satsata jalkapalloiluun täysillä, tavoitellen rohkeasti omia unelmiaan.

Naisten ja miesten maajoukkuepelaajien tasa-arvoinen kohtelu nähdään satsauksena, joka todennäköisesti maksaisi itsensä moninkertaisesti takaisin. Suomen Palloliitto voisi olla edelläkävijä huippu-urheilua koskevassa tasa-arvokeskustelussa. Tällä voisi olla myönteinen vaikutus niin sponsoreihin kuin medianäkyvyyteen.

2.4. Miesten A-maajoukkueen selvitys 3.8.2018

Miesten A-maajoukkueen kapteenin antamassa selvityksessä todetaan, että uusin miespelaajien kanssa solmittu sopimus tulee jäämään historiaan, sillä sen myötä myös naiset tulevat taloudellisesti hyötymään miesten menestyessä pelikentällä. Sen sijaan, että miesten A-maajoukkueen pelaajat olisivat keskittyneet vain itseensä, kuten aikaisemmissa neuvotteluissa, ovat miespelaajat uuden sopimuksen myötä kantamassa oman kortensa kekoon taloudellisten eroavuuksien tasoittamiseksi miesten ja naisten urheilussa.

Miesten A-maajoukkueen uuden sopimuksen todetaan olevan taloudellisesti tarkasteltuna yksi huonoimmista, jos ei jopa huonoin, pitkään aikaan. Miesten A-maajoukkueen pelaajien hyväksymien alhaisempien bonusten lisäksi myös niin kutsuttu kokoontumisraha on poistunut. Miespelaajat toivovat, että tämä voisi ehkä antaa Palloliitolle enemmän liikkumatilaa tulevissa naispelaajien kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Ottelukohtaisen maajoukkuekorvauksen taloudellinen merkitys on pelaajakohtaista. On luonnollista, että kotimaassa pelaavalle maajoukkuekorvaus on taloudellisesti merkittävämpi kuin pelaajalle, joka pelaa esimerkiksi Saksan Bundesliigassa. Tärkeintä on kuitenkin kunnia edustaa maataan eikä tätä voi mitata rahassa. Pitää myös muistaa, että ottelukohtaista maajoukkuekorvausta maksetaan vain menestyksestä.

Ero miehille ja naisille maksettavassa ottelukohtaisessa maajoukkuekorvauksessa johtuu siitä, että miesten tarjoama tuote on houkuttelevampi. Selvityksessä

katsotaan, että olisi outoa, ellei tätä otettaisi huomioon korvauksen suuruudesta keskusteltaessa.

Kiinnostus naisten jalkapalloa kohtaan on kasvussa ja tulee toivottavasti entisestään lisääntymään tulevaisuudessa. On tärkeää, että naisten A-maajoukkueen pelaajat saavat riittävää taloudellista korvausta, eivätkä miesten A-maajoukkueen pelaajat esimerkiksi vastusta sitä, että naiset saisivat saman ottelukohtaisen korvauksen kuin miehet. Kaikkein tärkeimpänä kuitenkin pidetään sitä, että kaikki ovat mukana inspiroimassa ja luomassa parempia edellytyksiä seuraavalle jalkapalloilun sukupolvelle, etenkin tyttöjen osalta. Eryityisesti tulisi lisätä naispelaajille myönnettäviä tukia, kuten akatemiastipendejä.

Lopuksi selvityksessä todetaan, että miesten A-maajoukkue on nyt ensimmäistä kertaa ottanut naiset huomioon uudessa sopimuksessaan Palloliiton kanssa ja sopimuksen sisältämät konkreettiset päätökset tulisi nähdä solidaarisena toimintana naisia kohtaan. Miesten A-maajoukkue tuntee olevansa vastuussa naisten tukemisesta ja miesten A-maajoukkueen kapteeni tuntee ylpeyttä siitä, että kaikki miespelaajat hyväksyivät uudet sopimusehdot.

3. Sovellettava lainsäädäntö

Tasa-arvolain tarkoituksena on muun muassa estää sukupuoleen perustuva syrjintä sekä edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa (TasL 1 §). Tasa-arvolaisissa kielletään välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella (TasL 7 §).

Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan muun muassa naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella. Eri asemaan asettamisella tarkoitetaan lähinnä erilaisten etujen tai oikeuksien myöntämistä taikka tiettyjen velvollisuuksien, rajoitusten tai rasitteiden asettamista selkeästi vain miehille tai naisille. Välillinen syrjintä liittyy eri asemaan asettamiseen sukupuoleen nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolensa perusteella.

Tasa-arvolain yleinen syrjinnän kieltö (TasL 7 §) on tarkoitettu erikseen säädetyin poikkeuksin koskemaan kaikkia yhteiskuntaelämän aloja ja kaikkia tilanteita, joissa sukupuoleen perustuvaa eriarvoisuutta voi esiintyä. Yleistä syrjinnän kieltöä sovelletaan myös liikunnassa ja urheilussa. Ollakseen syrjivää menettelyltä ei edellytetä, että se olisi tehty syrjivässä tarkoituksessa. Olennaista sen sijaan ovat menettelyn tosiasialliset seuraukset.

Yleistä syrjinnän kieltöä täydentävät tasa-arvolaisissa syrjinnän erityiskiellot. Työelämää koskevassa syrjinnän erityiskiellossa (TasL 8 §) kielletään syrjintä mm. palkkauksessa. Tasa-arvolain 8 §:n vastaista syrjintää epäilevällä on mahdollisuus vaatia työnantajalta käräjäoikeudessa hyvitystä sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä. Tasa-arvolain työelämää koskevia säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin myös silloin, kun on kysymys muusta palvelussuhteeseen rinnastettavasta oikeussuhteesta (TasL 3 §).

Urheiluun voidaan soveltaa työelämää koskevia syrjinnän erityiskieltoja, mikäli työsuhteen tunnusmerkit täyttyvät tai jos kyse on työsuhteeseen rinnastettavasta oikeussuhteesta. Työsuhteen tunnusmerkeistä säädetään työsopimuslaissa (55/2001). Sen mukaan lakia sovelletaan sopimukseen (*työsopimus*), jolla työntekijä tai työntekijät yhdessä työkuntana sitoutuvat henkilökohtaisesti tekemään työtä työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan (työsopimuslaki 1 luku 1 §). Lakia ei kuitenkaan sovelleta tavanomaiseen harrastustoimintaan (työsopimuslaki 1 luku 2 § 1 mom. 2 k.). Suomen Palloliitto on todennut, että maajoukkuesopimukset eivät ole työsopimuksia, eivätkä pelaajat ole työsuhteessa Suomen Palloliittoon, vaan omiin seuroihinsa tai muihin työnantajiinsa. Oikeuskirjallisuudessa on kuitenkin esitetty myös näkemyksiä, joissa joukkuelajien maajoukkuesopimusten on arvioitu voivan synnyttää työsuhteen (Heikki Halila ja Olavi Norros: *Urheiluoikeus*, s. 237 - 241, Helsinki 2017).

Katson, että kun arvioidaan ottelukohtaisten maajoukkuekorvausten mahdollista syrjivyyttä tasa-arvolain kannalta, arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota samankaltaisiin tekijöihin riippumatta siitä, katsotaanko maajoukkuesopimus työsopimukseksi vai ei. Oleellista on, mikä on ottelukohtaisen maajoukkuekorvauksen tarkoitus ja ovatko nais- ja miespelaajat samassa tai vertailukelpoisessa asemassa tähän tarkoitukseen nähden. Syrjinnän arvioinnin kannalta ei sen vuoksi ole tarpeen ottaa kantaa siihen, onko maajoukkuesopimus työsopimus. Olen ottanut asian käsiteltäväkseni omana aloitteenani, eikä kukaan yksittäinen pelaaja ole pyytänyt minua selvittämään, onko häntä syrjitty tasa-arvolain 8 §:n vastaisesti.

4. Tapauksen arviointia

4.1. Ottelukohtaiset maajoukkuekorvaukset ja syrjinnän kierto

Tasa-arvolaisissa kiellettyä välitöntä syrjintää on naisten ja miesten asettaminen eri asemaan sukupuolen perusteella. Tasa-arvodirektiivin 2002/73/EY määritelmän mukaan välitön syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilöä kohdellaan sukupuolen perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa. Tässä lausunnossa ottelukohtaisia maajoukkuekorvauksia tarkastellaan välittömän syrjinnän kiellon näkökulmasta.

Eri asemalla ja epäsuotuisammalla kohtelulla tarkoitetaan huonompaan asemaan asettamista. Naisten maajoukkueen pelaajille maksetaan pienempiä ottelukohtaisia maajoukkuekorvauksia kuin miesten maajoukkueen pelaajille. Korvaukset on kummallakin joukkueella sidottu otteluissa menestymiseen, mutta tilanteessa, jossa naiset menestyvät otteluissaan samalla tavalla kuin miehet omissa otteluissaan, naisten saama korvaus jää kuitenkin pienemmäksi kuin miehille maksettava korvaus. Naispelaajat ovat siis tällöin miespelaajia huonommassa asemassa.

Syrjinnän toteaminen edellyttää huonommassa asemassa olemisen lisäksi sitä, että henkilöt ovat vertailukelpoisessa tilanteessa. Tässä tapauksessa oleellista on, ovatko naispelaajat ja miespelaajat vertailukelpoisessa asemassa ottelukohtaisen maajoukkuekorvauksen maksamisen tarkoitukseen nähden.

Suomen Palloliiton selvityksissä ottelukohtaisia maajoukkuekorvauksia perustellaan 1) pelaajien kannustamisella heidän toimiessaan maajoukkueessa ja 2) pelaajien palkitsemisella taloudellisen tuloksen tuottamisesta.

Yhtenä perusteluna naisten ja miesten erisuuruisille korvauksille on tuotu esiin se, että ne perustuvat Suomen Palloliiton ja naisten ja miesten A-maajoukkueiden välillä tehtyihin erillisiin sopimuksiin. Mahdollista syrjivää menettelyä ei kuitenkaan voida perustella sillä, että eri tahojen kanssa on tehty sisällöltään erilaiset sopimukset.

Siltä osin kuin ottelukohtaisessa maajoukkuekorvauksessa on kyse pelaajien kannustamisesta voittamaan otteluita heidän edustaessaan maataan maajoukkueetasolla, miesten ja naisten A-maajoukkueiden pelaajat ovat näkemykseni mukaan vertailukelpoisessa tilanteessa. Katson, että tältä osin heitä tulisi kohdella samalla tavalla ja tältä osin maksettujen korvausten tulisi olla yhtä suuria.

Ottelukohtaisten maajoukkuekorvausten maksamisen tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut palkita pelkästään osallistumisesta maajoukkueetason peleihin, vaan myös pelaajien palkitseminen taloudellisesta tuloksesta.

Palloliitto on vedonnut siihen, että miesten A-maajoukkue on käytännössä ainoa maajoukkue, jonka toiminnasta saadaan tuottoja. Käytännössä miesten A-maajoukkueen toiminnasta saatavilla tuotoilla kustannetaan myös kaikkien muiden maajoukkueiden kulut ja investoidaan poikien ja tyttöjen valmentajakoulutukseen ja pelaajakehitykseen. Kaikki muut maajoukkueet tuottavat sen sijaan tappiota. Palloliitto katsoo olevan loogista jakaa taloudellista hyvää niille, jotka tekevät konkreettisen työn taloudellisen tuloksen eteen.

Palloliiton yksi tavoite on huolehtia varojen keräämisestä liiton toimintaan, joten bonusten maksamista taloudellisen tuotoksen perusteella voidaan pitää lähtökohtaisesti hyväksyttävänä. Naisten ja miesten maajoukkueet eivät ole olleet vertailukelpoisessa tilanteessa suhteessa taloudellisen tuloksen tuottamiseen. Tältä osin erisuuruisten ottelukohtaisten maajoukkuekorvausten ei voida todeta rikkovan tasa-arvolain syrjinnänkieltoa.

Palloliiton palkitsemisjärjestelmää on ottelukohtaisten korvausten osalta pidettävä läpinäkyväksi, koska on vaikea tietää, mikä osuus korvauksista perustuu maajoukkuepelaaja-asemaan ja mikä osuus taloudellisen tuloksen tuottamiseen. Tämä on omiaan herättämään epäilyjä syrjinnästä.

Useissa urheilulajeissa naisten ja miesten tuloissa on edelleen huomattavia eroja. Miesten jalkapalloon liittyy sekä kansallisesti että kansainvälisesti suurempia taloudellisia intressejä ja pääomia kuin naisten jalkapalloon johtuen mm. naisten jalkapallon nuoremasta lajikulttuurista ja sen myötä vähäisemmästä yleisömäärästä ja medianäkyvyydestä. Taustalla saattaa olla myös asenteellisia ongelmia, jotka liittyvät niin median kiinnostukseen kuin kansainvälisten lajiliittojen rahanjakoonkin. Tähän perusasetelmaan on sen enempää miesten kuin naistenkaan maajoukkuepelaajien vaikea vaikuttaa. Käytännössä se on johtanut siihen, että miesten maajoukkueen tuottama taloudellinen tulos on naisten maajoukkuetta suurempi riippumatta – ainakaan lyhyellä tähtämellä – pelisuorituksista. Vaikka erilaisia maajoukkuekorvauksia ei ole tässä lausunnossa pidetty tasa-arvolain

syrijintäkieltojen vastaisina, koetaan ne kuitenkin epäoikeudenmukaisiksi ja ne myös ylläpitävät osaltaan epätasa-arvoisia rakenteita jalkapalloilussa.

4.2. Tasa-arvon edistäminen

Tasa-arvolaille pyritään sekä estämään syrjintä että edistämään tasa-arvoa. Tasa-arvolaisissa säädetään erikseen työnantajien, oppilaitosten ja viranomaisten velvollisuudesta edistää tasa-arvoa.

Liikuntalain (390/2015) tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat muun muassa sukupuolten välinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Liikuntalain mukaan lajiliitoille tai järjestöille myönnettävän valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon liiton tai järjestön toiminnan laatu ja laajuus, yhteiskunnallinen vaikuttavuus sekä yhdenvertaisuuden ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen. Tasa-arvovaltuutetun toimivalta rajoittuu tasa-arvolain säännösten noudattamisen valvontaan, enkä voi siksi ottaa kantaa esimerkiksi liikuntalain noudattamiseen.

Vaikka tasa-arvolaisissa ei säädetä järjestöjen velvollisuudesta edistää tasa-arvoa, korostan aktiivisen tasa-arvotyön merkitystä myös urheilussa ja liikunnassa. Sukupuolten välisen tasa-arvon kannalta on olennaista, että kaikilla on tosiasiallisesti tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa urheilua ja liikuntaa, saada asiantuntevaa valmennusta, osallistua kilpailuihin sekä saada yhtäläinen tunnustus kilpailusuorituksestaan. Urheilun lajiliitot ovat tässä keskeisessä asemassa. Omalla esimerkillään urheilun lajiliitot pystyvät vaikuttamaan valtakunnallisella tasolla urheilua ja liikuntaa koskeviin asenteisiin ja käytäntöihin tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi.

Vaatus tosiasiallisten yhdenvertaisten ja tasa-arvoisten mahdollisuuksien toteutumisesta on tarpeen ottaa huomioon kaikessa urheilu- ja liikuntatoimintaan liittyvässä päätöksenteossa. Sukupuolten välistä tasa-arvoa tulisi edistää järjestelmällisesti kaikilla toiminnan tasoilla. Tämä vaatii sekä toimintatapojen ja asenteiden muutosta ja esiin nousseisiin epäkohtiin puuttumista.

Arvostan sitä pitkäjänteistä tasa-arvoa edistävää työtä naisjalkapallon tason ja arvostuksen nostamiseksi, jota Suomen Palloliitto on vuosien ajan tehnyt. Työ on tuottanut näkyviä tuloksia niin tyttöjen ja naisten harrastajamäärien kasvuna kuin jalkapallon piirissä toimivien naisjohtajien ja naisvalmentajien määrän ja osaamisen lisääntymisenä.

Suomen Palloliitto on antamissaan lisäselvityksissä kertonut naisten A-maajoukkueen pelaajille suuntautuvasta niin kutsutusta solidaarisuuslisästä, jonka tarkoituksena on jakaa osa miesten A-maajoukkueen pelaajille mahdollisten palkintorahojen kautta tuloutuvista bonuksista naisten A-maajoukkueen pelaajille. Toinen esimerkki tasa-arvon edistämisestä on Palloliiton pyrkimys taata mahdollisimman monelle kotimaassa pelaavalle naisten A-maajoukkueen pelaajalle akatemia-apuraha. Palloliitto on lisäksi ilmoittanut, että mahdollisimman monelle naisten A-maajoukkueen pelaajalle pyritään hakemaan Suomen Olympiakomitean urheilija-apuraha. Tällainen toiminta on paitsi arvokasta sukupuolten tasa-arvon edistämisen kannalta myös välttämätöntä tosiasiallisen tasa-arvon saavuttamiseksi.

4.3. Kannanottoni

Yhtä suurilla maajoukkuekorvauksilla olisi tärkeä merkitys naisten ja miesten tasa-arvon edistämiseksi jalkapallossa. Maajoukkuekorvausten tasa-arvoistaminen olisi Palloliitolta selkeä kannanotto siitä, että naisten ja miesten jalkapallo on yhtä arvokasta ja tärkeää. Valtaosa naisten liigan pelaajista ei saa palkkaa seuraltaan, mikä vaikuttaa heidän mahdollisuuksiinsa keskittyä jalkapalloon. Tämä heijastuu myös maajoukkueen toimintaan. Siksi maajoukkuekorvauksilla voidaan arvioida olevan naisten maajoukkueen pelaajille myös suuri taloudellinen merkitys. Naisten jalkapallon kehittymisellä ja maajoukkueen menestyksellä on merkitystä myös tyttöjen ja naisten jalkapalloharrastuksen kasvun kannalta, millä on puolestaan vaikutusta myös Suomen Palloliiton tulokehitykselle.

Toivon, että Suomen Palloliitto ottaa tässä lausunnossa esitetyt näkökohdat huomioon maajoukkuekorvauksista sovittaessa.

Tasa-arvovaltuutettu

Jukka Maarianvaara

Tiedoksi: - opetus- ja kulttuuriministeriö
- naisten A-maajoukkueen kapteeni
- miesten A-maajoukkueen kapteeni